

Tegemoetkomingen voor leerlingen met dyslexie/dysorthografie

Schrijven en lezen voor alle vakken

Algemeen Deze maatregelen dienen door de leerling steeds zelf aangekaart te worden bij de betrokken vakleerkracht of via mevr. Vastenhaeck!!!
1. De leraar duidt spelfouten aan (ook wanneer ze niet in rekening gebracht worden).
2. Indien de leerling bezwaar maakt, maakt deze geen oefeningen aan bord. De leerling bespreekt dit zelf met de vakleerkracht
3. De leerling mag in bepaalde gevallen memokaarten gebruiken. De leerling bespreekt dit zelf met de vakleerkracht en laat deze memokaarten door de vakleerkracht paraferen.
4. Indien gewenst kan de klassenleraar aan de medeleerlingen het probleem duiden
5. Mondelinge toetsen genieten de voorkeur (indien praktisch mogelijk). Bij schriftelijke toetsen bezorgt de leraar de vragen op papier aan de leerling (i.pl.v. voorlezen)
Notities
1. De leerling mag steeds notities van een medeleerling kopiëren indien de eigen notities onvolledig of onduidelijk zijn.
2. De leerling mag notities regelmatig ter controle afgeven aan de leerkracht.
Agenda en huistaken
1. De leerling mag voor huistaken en alle zelfstandig werk steeds de computer gebruiken. Gebruik hierbij een spellingcorrector en voorzie een hoofdning.
2. Indien gewenst, kan de leerling zijn/haar agenda door elke vakleraar laten controleren en paraferen aan het einde van de les. (=extra modelagenda)
Lezen
1. Indien de leerling bezwaar maakt, leest hij niet luidop voor. De leerling bespreekt dit zelf met de vakleerkracht.
2. Bij een toets begrijpend lezen bezorgt de vakleerkracht (indien praktisch mogelijk) de leerling de tekst vooraf zodat hij/zij zich kan voorbereiden; indien mogelijk mag hij/zij langer werken dan de voorziene tijd.
3. Bij boekbesprekingen in de tweede en derde graad kan een alternatieve opdracht met de leerkracht besproken worden.

Toetsen en proefwerken voor alle vakken

Algemeen
1. De leerling schrijft ALTIJD de letter 'D' op huistaken, toetsen, proefwerken en ander persoonlijk werk!!! Dit is van belang voor de vakleerkracht bij het verbeteren van alle persoonlijk werk en dus ook voor jezelf...
2. De leerling krijgt, indien praktisch mogelijk, meer tijd voor een schriftelijke toets. Proefwerken kunnen worden afgelegd in de tijdsklas. (Dit is enkel mogelijk na het indienen van je inschrijfstrookje! Eens ingeschreven voor de tijdsklas is dit geldig voor alle vakken en voor elke proefwerkperiode gedurende dat schooljaar.)

<p>3. In de tijdsklas mag de leerling zijn/haar schriftelijk examen mondeling toelichten. Dit houdt in dat de vakleerkracht het proefwerk met de leerling overloopt, vragen verduidelijkt en via bijvragen mondeling extra peilt naar de kennis van de leerling over het leerstofonderdeel.</p> <p>In de tijdsklas mag de leerling ook steeds vragen aan de leerkracht die toezicht houdt om vragen en/of teksten voor te lezen.</p>
<p>4. De leerling mag na aanvraag en overleg bij de betrokken vakleerkracht bepaalde proefwerken mondeling afleggen, met schriftelijke voorbereiding.</p>
<p>5. De leerling mag door de leraar goedgekeurde en geparafeerde memokaarten gebruiken bij toetsen en proefwerken.</p>
<p>6. Bij proefwerken (in de tijdsklas) en toetsen kunnen de vragen en opdrachten worden voorgelezen en/of mondeling toegelicht. (door de vakleerkracht of door de leerkracht die toezicht houdt)</p>
<p>7. De leerling kan examens en toetsen aangeboden krijgen op vergroot formaat (112%). De leerkracht bespreekt dit zelf met de vakleerkracht.</p>
<p><i>Dictees en spellingsfouten</i></p>
<p>1. De leerling maakt dictees en ze tellen mee, maar er wordt rekening gehouden met dyslectische fouten.</p>
<p>2. Bij grammatica worden spellingsfouten enkel aangerekend als er fouten gemaakt worden tegen de ondervraagde grammaticale regels.</p>
<p>3. Spellingsfouten worden niet aangerekend voor niet-taalvakken, maar typische vaktermen (zoals aardrijkskundige en geschiedkundige namen) moeten herkenbaar zijn.</p>
<p>4. Indien bij woordenschat het woord herkenbaar is, maar fout gespeld, krijgt de leerling nog de helft van de te behalen punten.</p>
<p>5. Fouten op de werkwoordsvormen worden niet zwaarder aangerekend dan andere spellingsfouten bij dictees, toetsen en proefwerken.</p>
<p>6. Stelopdrachten worden beoordeeld op gedachtegang, structuur, zinsbouw, woordenschat, taal en originaliteit.</p> <p>Voor spelling kan je nooit meer dan 20 procent van de te behalen punten verliezen.</p>

Je kan de school steeds contacteren

- indien je vragen of opmerkingen hebt omtrent deze maatregelen
- indien je bepaalde tegemoetkomingen wil aanvragen
- indien jouw logopedist(e) of je ouders contact willen opnemen
- voor alle andere vragen en/of problemen, groot of klein

valerie.vastenhaeck@sjks.be

Valérie Vastenhaeck, leerkracht Nederlands en logopediste

Of marc.buytaert@sjks.be

Marc Buytaert, adjunct-directeur

TIPS VOOR LEERKRACHTEN¹ :

Naast de afgesproken maatregelen, kan je als leerkracht misschien ook nog inspiratie vinden in volgende tips.

Accepteren

1. Toon begrip voor de problematiek van de leerling en moedigt hem/haar aan.
2. Schoolresultaten niet confronterend meedelen.
3. Als de leerling dit wil, dyslexie-maatregelen in de klas bespreekbaar maken door bv. de video 'Ik heet niet dom' of door de les uit het schoolboek 'Nieuw Netwerk Nederlands'.
4. Vermijd zware sancties als de leerling te laat komt of iets vergeten is.

Stimuleren en begeleiden

Motiveer de leerling en leg de nadruk op zijn/haar talenten.

1. Stimuleer de leerling om hulp te vragen.
2. Alle boeken, schriften en mappen per vak dezelfde kleur laten geven.
3. Gebruik overzichtelijke teksten (let op contrast, lettertype en interlinie, illustraties,...)
4. Vergroot de teksten eventueel tot 112%.
5. Train het leestempo door de leerling in stilte te laten meelesen met iemand of met de ingesproken versie.
6. Gebruik heldere taal en geef duidelijke instructies.
7. Noteer de instructies voor de agenda zoveel mogelijk op bord, bij voorkeur bij het begin van de les.
8. Leer de leerling leren : kernwoorden laten markeren, hoofdzaken samenvatten, planning maken, ...
9. Kondig toetsen en grote taken tijdig aan.
10. Controleer regelmatig - en zeker voor de examens - de notities van de leerlingen met dyslexie.
11. Indien medeleerlingen geen duidelijke notities hebben, kun je de leerling eventueel je eigen notities laten kopiëren.
12. Laat de leerling met dyslexie steeds op een goede plaats zitten (bv. links vooraan).
13. Moedig de ouders aan om hun kind te begeleiden met huistaken en het leren van lessen.
14. Bij toetsen kun je de leerling erop wijzen dat bepaalde vragen niet of niet volledig werden ingevuld en geef hen de kans om aan te vullen.
15. In een klassenraad een dyslectische leerling altijd bespreken. De klassenraad wordt op die manier op de hoogte gehouden van de vorderingen en afspraken. Eventueel kan de therapeut de buitenschoolse begeleiding komen toelichten.

---

¹ Een selectie van tips uit de bijdragen van de verschillende secundaire scholen én uit de rode 'Werkmap leerzorg', uitgegeven door Die-'s-lekti-kus.

Compenseren

1. Maak zoveel mogelijk gebruik van auditief en visueel materiaal. (vb. Cd-rom bij handboek)
2. Bij een rollenspel niet de moeilijkste rol aan de leerling geven.
3. In plaats van boekbesprekingen, kan men ook kortere en eenvoudigere werkjes geven, of de verfilming (video) van een literair werk laten bespreken.
4. Toetsen worden bij voorkeur schriftelijk aangeboden; vermijd zoveel mogelijk om de vragen te dicteren of om ze op het bord te schrijven (controleer dan of de vragen juist zijn overgeschreven).
5. Schrijf zoveel mogelijk de notities, die de leerlingen moeten maken in hun cursus, duidelijk op het bord; laat de nodige tijd om over te schrijven. Vermijd dus lange teksten te laten overschrijven.
6. De school kan een examen van een taalvak door een therapeut laten analyseren. Die kan dan aanduiden welke faciliteiten voor een dyslectische leerling die hij/zij in behandeling heeft, zeker nodig zijn.